

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volično gibanje.

Klerikalne kandidature.

V nedeljo so imeli klerikalci v Hrenovicah shod, na katerem so na komando dr. Šusteršiča postavili kot svoja kandidata za notranjske kmetijske občine duhovnika dr. Kreka in posestnika Franca Drobniča iz Nove vasi pri Blokah. Zavedni Notranjci — kako Vam je kaj pri srcu v očigled takima kandidatoma?!

Včeraj dopoldne je bil majhen shodek pri Štemburju v Kandiji. Prišlo je na ta shodek 15 duhovnikov, dr. Šusteršič in pa dr. Žitnik. Sedli so za mizo in v imenu kmetijskih volilcev novomeškega in krškega okraja ugibali, koga naj postavijo za kandidata na mesto starega Pfeiferja. Klerikalci Pfeiferja namreč sami ne marajo, ker dobro vedo, da ni za nobeno rabo več, in da ga tudi volilci nečejo. Zategadelj so iskali drugega kandidata. Razume se samo ob sebi, da so v prvi vrsti mislili na gospoda Josipa Zurca vulgo Štemburja, kateri jim je že pri raznih volitvah pomagal do zmage. Gosp. Zurc je župan največje občine v deželi, občine Šmihel-Stopiče, znan je skoro po celi Dolenjski in ima v novomeškem okraju velik upliv. Gosp. Zurca so obdelavali Šusteršič in njegova družba celo uro, najbolj ga je seveda pestil njegov bratranec dr. Žitnik, a dasi je g. Zurc odločen pristaš klerikalne stranke, vendar ni hotel sprejeti ponujane mu kandidature.

Ker je bilo vse nagovarjanje in pritiskanje brez vspeha, so se zbrani klerikalci končno udali in začeli iskati drugega kandidata. Devali so na rešeto kar po vrsti, kolikor je boljših mož klerikalnega mišljenja, a nobeden ni bil spoznan primernim. Končno so se, kakor se govori, zjedini na to, da kandidirajo I. Dularja, mlinarja in žagarja v Valtu vasi. Ali je Dular že definitivno postavljen kot kandidat, nam ni znano, vemo pa, da je bil Dular doslej vedno naprednega mišljenja, in da je šel z navdušenjem z našo stranko dne 26. novembra 1899. leta v boj za kmetijsko družbo in zoper Šusteršičevo

druhal. Mi si kar ne moremo misliti, da bi bil Dular sedaj nakrat presedlal in se premenil v farovškega hlapca, zato tudi še o njegovi kandidaturi nečemo izreči sodbe.

Dr. Tavčarjev govor v Višnji gori.

Z dežele se nam piše: Še nikdar nismo videli, da bi bil kak članek v kakem časopisu toliko zanimanja, toliko veselja vzbudil, kakor govor dr. Tavčarja v Višnji gori, katerega je priobčil »Slov. Narod« 17. t. m. »Narod« roma iz roke v roko. In to ne zadostuje. Jeden ga bere večjemu številu poslušalcev. Smeh, glasno pritrdjevanje, veselje na vseh obrazih. Veliko veselja vzbujalo je svoj čas, kako je dr. Schalk v drž. zboru doktorja Šusteršiča s svedrom drl, ali vse večje obuja dr. Tavčarjev govor. Dr. Schalk je pral umazano perilo tega kat. advokata, ali v Tavčarjevem govoru smo občudovali mojstra slov. sloga in iz vsega srca smo bili veseli tega lepega talenta kránjskih Slovencev. V tem smo bili liberalci in klerikalci složni! Ali ima ta Tavčar slov. jezik na razpolaganje, čulo se je ves dan! Rahločutnejšim bralcem sta se Šusteršič in Vencajz kar le smilila. Ali rekli so tudi ti: zakaj se pa take duševne in drugačne reve na pot postavljajo temu hudourniku. To je bila prava »Marsiaschindung!« In govorilo se je: Tako sme Tavčar govoriti, ki toliko gmotno vsako leto žrtvuje, ki je kot mlajši človek toliko lepega leposlovnega spisal, tako sme mož govoriti, kateremu delo za narod ni molzna krava, ki ne išče za-se in za svojo »dinastijo« v tem delu gmotnega dobička! Ta slobodni neodvisni slov. talent, ki nam ga je gorenjska kmetija dala, velja danes kot dobrotljiv genij vsem, katerim bodočnost slovenskega naroda ni deveta briga. Ta govor v Višnji gori bil je veliko dejstvo v majhni naši domovini. Dokler ima narod še take može, še ni obupati, da v narodu ni življenske moči. Seveda je ta govor vse zaspance predramil, jim oči odprl o tem, s kakimi ljudmi se naši du-

hovniki vežejo, za kake ljudi skrbijo s tribo ubozih kmetov v njihove pisarne in drugače. Ta Tavčarjev pastirski list bo v kratkem najti v vsaki vasi. Vsak skrbi za to, da pride mej ljudi. Bog Vas živi, dr. Tavčar, še dosti let in naj Vam bo jeziček dolgo še tako dobro mazan, kakor je bil v Višnji gori!

Naša stranka.

III.

Vsaka gospodarska in vsaka duševna moč, in če je še tako močna, je dozdej vselej prišla do tega, da se je sama uničila, ali da so jo uničili drugi. Duhovnik še ošabno razsaja ter hoče kolesa naprej drvečega razvoja človeštva zavirati; v manj razvitih narodih se mu to še posreči; mej omikanejšimi rabi diplomacijo ponižnosti, dasi se zraven prav kisló drži. Ali svetovno naziranje, duševno življenje in gospodarstvo srednjega veka gre vsejedno h koncu. Nobena moč ne vzdrži tega sistema pri življenju. »Z vojvodo mora tudi plašč«, glasi se že tudi mej manj razvitimi narodi, in menjice katoliškega duhovstva, trasirane na nebesa, nimajo posebnega kurza več; v nekaterih deželah celo nobenega. Poraja se novo gospodarstvo, novo svetovno naziranje, celo drugačno duševno in čustveno življenje, in z rešpektom pred posvetno vlado tiare je pri kraji.

Katoliško duhovenstvo je v prvih časih nastanja mest (v 10 in 11 stoletji) videlo, da trgovina dosti koristi donaša. Poprijeli so se zato tudi mnih trgovine. Nemški viteški red je bil veliki trgovec papeštva. Ali skoraj se je uvidelo, da stvarja trgovec neko gospodarstvo, ki se ne ujema z gospodarstvom tlakarstva. Tomaž Akvinski že mrzi trgovce. Še danes katoliški duhovnik trgovca mrzi. Ima dober nos. Ta trgovec je bil poglavitni pijonir razvojev gospodarstva do danes, in še bo nekoliko časa v bodočnosti. Bil je pri gradnji prvih mest, trgovec je prevrgel tlakarsko gospodarstvo. — Več potrebe je nastalo na grajščinah in v samostanih. Srajca je bila še do 18. stoletja luksurjozna

stvar. Kuhinja srednjega veka še ni dosti različnih jedil poznala. Spali so na tleh. Postelj so našli šele v 12 stoletju, in le mogočneži so spali v jedni postelji, drugače pa po dve in tri osebe v jedni. Stanovanja so bila slaba. Obлека je bila slaba. Žepni robec je le smel imeti mogočnež, in ta ga je šele dobil v 14. stoletju. Skvasenega kruha niso poznali do 12 stoletja. Šest srajc je bila bogata bala kake princesinje v 16. stoletju. Cest ni bilo. Ti ljudje še rimljanskih dobrih cest niso trave osnažili; jezdarili so po najslabših potih. Rimljani so svoje vojake, ki so jih imeli po osrednji Evropi v časih miru, pošiljali na delo. Vinograde imamo od njih, in sploh so Rimljani dosti agrarne kulture pri nas v osrednji Evropi upeljali, posebno pa v naših krajih. Vsa je bila tem mnihom in grajščakom za malo in prepisovali so mnih stare klasike, (včasih tudi napačno) le v svoje razveseljevanje; drugim niso pustili vanje pogledati, ker so bile v njih misli, ki jim niso bile všeč. Dosti teh klasikov je pa našlo konec v ognju.

To ubogo in zraven silovito življenje so prevrgli meščani, rokokodelci in trgovci. Posredovali so mej producenti in konsumenti. Srednjeveška kmetija si je sama vse potrebno pripravljala dokler niso nastala mesta. Ko pa nastanejo mesta, gre rokokodelec s kmetije, trgovec prehodi ves svet in iz vseh koncev sveta, spravlja z največjimi nevarnostmi produkte drugih krajev v Evropski tlakarski svet. Potrebe rastejo in trgovec jim ustreza. V mestih izumevajo boljše načine produciranja. Mestni kovač da kmetiji železni plug. »Ne govori se napačno, ako se reče, da vsak čas tisto iznajdbo ustvari, katera je potrebna«. Te potrebe je znal trgovec pomnoževati in s tem je razvoje dela pospeševal. In »Es ist ein grosses Armutszeugnis für die geistigen Bedürfnisse früherer Jahrhunderte, dass eine so einfache Erfindung, wie die Buchdruckerkunst nicht früher gemacht worden ist«. Za to, da da ljudstvo pride do kakega berila, ni bilo kat. duhovniku mari; saj še sam ni dosti vedel in sčasma je še komaj pisati znal. Trgovec je

LISTEK.

Po Rusiji.

(Popotne črtice. Spisal G. S.)

Slovenca, ki se odloči potovati daleko v svet, ne more menda nobeno potovanje zanimati bolj, kakor ogledati si ruski svet, to velikansko slovansko državo, ta mogočni steber vsega slovanstva.

Vsakemu podjetju pa, ako bodi uspešno in ugodno, treba posebne priprave. Kdor hoče v rusko imperijo, naj se pouči o dotičnih posebnostih ruske države, drugače pride v velike sitnobe takoj na ruski meji. Brez potnega lista, na katerem je neobhodno potreben še »visum« ruskega konzula na Dunaju, v obče ni mogoče priti v Rusijo; tako zahteva zakon, po katerem se je treba ravnati. Zato pa se mi je zdelo krivično, ko sem videl silno ozlovoljene ljudi, ki so v Granici brezbrizno presedli na ruski vlak, ter jih je ruski častnik opozoril prav uljudno, da njihov potni list ni bil v redu, ter jih na to pozval, naj se vrnejo v Avstrijo in tam uredijo, kar zahteva zakon. Na ruski meji je res mogočna vojaška organizacija in

strogo nadzorovanje popotnikov, v notranji Rusiji pa človek teh naprav ali sitnostij nikakor ne čuti.

Na potu v Petrograd prestopil sem mejo pri ruski postaji »Granica«. Sedel sem zvečer na kurirski vlak (kurjérskij póezd). Na prvi pogled me je osupnila njegova eleganca. Vstopivši v kupé drugega razreda, seznanil sem se s tremi poljskimi dijaki, namenjenimi v Moskvo. Povdarjali so, da ne znajo ruski in me gledali pisano, ker sem lomil s sprevednikom ruščino. Večidel so se razgovarjali med seboj v jako čisti francoščini. Za vsakega potnika II. razreda je ponoči določeno ležišče, in sicer so na vsaki strani kupéja po dve ležišči, drugo nad drugim. Biljet iz Granice v Petrograd velja v II. razredu nekaj čez 16 rubljev (1 rubelj = 1 gld. 26 (7) kr.), kar je za to velikansko daljavo čudovito ceno.

Prevozivši vso noč, ustavil sem se zjutraj v Varšavi. Prijazno mesto s svojimi širokimi, čistimi in živimi ulicami je eminentno poljsko, akoravno vidiš povsodi rusko-poljske napise. Na prvi pogled sem zapazil jako mnogo uniform. Moje oko je pogrešalo veliko število kavaren in gostilnic avstrijskih mest. Ruski izvoščik je

še redka prikazen v primeri z ruskimi mesti. Na stolpu protestantske cerkve, od koder sem užival krasen razgled na mesto in okolico, pripovedoval mi je vodnik, Poljak, da njegov sin, vstopivši pred letom v rusko ljudsko šolo, ni znal besedice ruske, zdaj pa, na koncu šolskega leta, zna že popolnoma ruski jezik. Sploh nisem srečal Poljaka, ki bi ne znal tudi ruskega jezika. Med prostim ljudstvom pa tudi nisem našel onega sovraštva do Rusov kakor med izobraženci. Zašedši popoldne v gostilnico z napisom »traktir« (nazvanje ruske narodne gostilne), zaukazal sem po ruski. Natakarcica je zahtevala, naj govorim poljski. Vsem mojim zatrditvam, da ne znam poljski, ni verjela in me na koncu prosila, da naj ne pridem več, kar sem ji obljubil slovesno. Na tej gostilni gotovo razun napisa ni bilo ničesar ruskega. Osebni vlak odnesel me je zvečer proti Petrogradu.

Na kolodvorih se razlega pred odhodom vsakega vlaka trikratni zvonec, potem daje »ober-konduktor« znamenje s trobentico, na kar odgovarja mašinist s kratkim žvižgom; na drugi signal s trobento »ober-konduktor« se vlak odpravlja šele po daljšem žvižgu. Do Petrograda

vozil sem se po gozdnatih krajih. Postaje leže v precejšnji daljavi od selišč.

Na vsaki postaji je bilo zbranega mnogo radovednega občinstva. Obstajali smo precej dolgo časa. Tako sem imel dovolj prilike, seznanjati se z rusko posebnostjo, t. j. z bufetom, nahajajočim se na vsakem kolodvoru. Umevno, da začetkom še nisem vedel ceniti pikantne ruske kuhinje.

Moji sopotniki so razgrinjali zvečer velikanske svečnje. Opazoval sem začudeno, da vozijo seboj vzglavnike, odeje, rjuhe, dà, celo samovare. Pozneje je pritrtil konduktor za vsakega pasažirja svečo v svetilnicah, visečih ob stenah kupeja. Vse je pričelo čitati, pretrgajoč čitanja samo na postajah, kjer so hodili pit »stakán čaja«. Tudi jaz sem storil jednako. V Petrograd pripeljal sem se okoli 7. ure zjutraj.

Pred vsakim kolodvorom stoji po več vrst izvoščikov. Kočijaž v dolgem, modrem kaftanu je značilen za ruska mesta. Predno sedež na voz, treba si je izgovoriti voznino, drugače se plača za polovico predrago. Sicer pa ni nikjer voznja z izvoščiki tako ceno, kakor po Ruskem (40 do 60 kopejek za uro). Malí konjiči jako

zahteval boljše ceste in je izrabljajal vodne moči za prevažanje blaga. Trgovec je rabil prostost. Privatna zasebna last in prosta konkurenca je bila potrebna, ako je hotel živeti. Ves svet je bil zaplankan, kmet pa zvezan z zemljiščem tako, da je bil kos kmetijskega fundusa. S kmetijo se je tudi kmet prodajal. Trgovec je moral delati na to, da kmet prostejši postane, ker je moral gledati, da pride s kmetije več ljudi v mestno delo in da kmet lažje sam prodaja, ne da bi moral svoje pridelke prej grajščini ponuditi tako, da bi grajščina ne vozila vseh pridelkov sama na trg in s pomočjo kartelov mej fevdalno gospodo delala dobičke.

V Ljubljani, 20. avgusta.

Volilni kompromisi med Čehi.

Vprašanje glede volilnega kompromisa med češkimi strankami naj dožene češki narod svet, v katerem bodo zastopani radikalni naprednjaki, realisti, narodni socialisti, Staročehi, agrarci, Mladočehi, radikalci in narodnjaki. Mladočehi imajo večino, zato vodstvo. Ti upajo, da se s kompromisom rešijo preburnih in divjih, pa tudi predragih volitev. Zato naj bi se že pred volitvami nekako določilo število mandatov posameznim strankam. Ideja narodnega sveta je dr. Englova, kateremu očitajo, zakaj se je sploh začel pogajati z radikalci. Engel pa je na to odgovoril, da napredovanja radikalizma na Češkem ni tajiti. Čehi so narod opozicije, zato bodo radikalci vedno vspevali. Težko je verjeti, da bi se mogel doseči zadovoljiv kompromis.

Macedonski odbor triumfira.

Iz Sredca poročajo: Ko je predsednik sodišča proglasil, da so Sarafov, bivši predsednik macedonskega odbora, in tovariši prosti, je začelo v dvorani zbrano občinstvo burno ploskati in klicati »Dobro!« Na cesti je čakala oproščence ogromna množica, ki je Sarafova in tovariše obsipala s cveticami. Godba pa je zasvirala bolgarsko narodno himno: »Šumi, Marica!« Navdušena množica je dvignila oproščence na rame in jih nesla med nepopisnimi ovacijami na trg, kjer je Sarafov govoril. Dejal je, da je sodišče samo priznalo, da macedonski odbor ni element nemira na Balkanu. Množica je spremljala Sarafova do njegovega hotela ter ga prisilila, da je z balkona govoril iznova. In Sarafov je dejal, da je danes bolj potrebno kot kdaj prej, da se združijo in zedinijo vsi Macedonci, da osvobodijo svojo domovino.

Vojna v Južni Afriki.

Harcourt je vprašal te dni v spodnji zbornici angleško vlado glede nadaljevanja vojne in glede števila Burov. Dejal je, da v zadnji Kitchenerjevi proklamaciji izražena politika ni niti častna niti uspešna. Vlada nima pravice, groziti sovražniku z izgnanstvom. Proklamacija bo sovražnika samo še bolj podžgala, a k udaji ga ne bo prisilila. Chamberlain je na to odgovoril, da se Kitchener 15. septembra ne vrne domov, da je 35.000 hitro tekajo po ulicah. Izvoščik jim prijazno prigovarja redko upotrebajoč bič, zakliče par besedij srečajočim ga tovarišem in odkrivši se, se križa pred vsako cerkvijo.

Petrograd je bil ves v zastavah (belo-modro-rudečih), ki ne vihrajo kakor pri nas raz strehe, temveč so pritrdene na oknih, nad prodajalnici in na svetilnicah. Car se je bil vrnil iz Moskve. Po glavnih ulicah so čakali kavalerijski polki. Krasni možje v pestrih uniformah na ponosnih, čilih konjih so za inozemca ne navadno lepa prikazen. Ob 11. dopoldne se je vršila parada. Po ogledu čet izvršila je vsa konjica atako, spustivši se v največjem diru ravno proti carju; pet korakov pred njim pa je obstala kakor okamenela. Zvečer se je mesto razsvetilo.

Večina potovalcev se nastani v »chambres garnies« (mebliróvanija kómaty), kjer dobivajo lepo sobico za dva rublja na dan. Jaz pa dolgo nisem našel prikladnega zasebnega stanovanja, ker nisem nikjer dobil posteljnega perila. Lastno perilo namreč prinaša vsak ruski neoženjenec seboj na stanovanje. Končno mi je najel postrešček (possilniy) za 20 rubljev na mesec sobico v tretjem nadstropju v »Balšój Moskovskoj« ulici.

(Dalje prih.)

Burov ujetih ali pa takih, ki so se udali. Vlada Burom ne jemlje pravic vojujočih se, vendar pa ima vsaka vlada pravico, da po vojni iz svojega ozemlja iztirja one, katere hoče. Med tolpami in vojaškimi četami je razloček, in ako postopajo Buri po vzgledu Filipincev, t. j. more in plenijo, plazeč se le paroma okoli, potem bo angleška vlada tudi posnemala američansko politiko, ki smatra ustaške in vojujoče se Filipince za roparje in morilce, ter zato postrela Američani vse, katere dobé v pest. Nato je večina zbornice izrekla Chamberlainu zaupanje. Novih poročil z bojišča ni. Poroča se, da je polkovnik Gorringer preganjal Kruitzingerja po boju dne 13. t. m. in ga 15. t. m. s 100 možmi pognal preko reke Oranje. Več manjših burskih čet se potika okoli Graafraineta do reke Oranje. Angleži jih preganjajo neprestano. Večerni list »Suna« trdi, da se v kratkem podaduri Buri, da se izvrši splošna kapitulacija Burov. Notranja nova uprava anektiranih burskih dežel je že odobrena.

Dopisi.

Iz Ponikve ob južni železnici,

19. avgusta. Kaki patrijotje so naši duhovniki, spričujeta nam naša dva namestnika božja. Župnik je naznanil v nedeljo, da bode v soboto, t. j. 17. t. m. ob 8. uri zjutraj maša za cesarja, katerega rojstni dan je 18. avgusta. Ko so v soboto zjutraj ob 8. uri prišli ljudje k maši, bila je maša že kmalu pri kraju, kar je ljudi silno razburilo, in to tembolj, ker je maševal kaplan, in ne, kakor se spodobi, župnik. Silno pa so bili ljudje razburjeni, ko je kaplan po končani maši med petjem cesarske pesmi takoj odšel od oltarja in pustil ugasniti sveče. Toliko spoštovanja bi pa moral imeti kaplanček vendar do našega vladarja, da bi med petjem cesarske pesmi postal pred oltarjem. Saj bi se bilo tudi spodobilo, da bi vsaj zbranemu ljudstvu molil naprej kak očenaš, če se že pri takih prilikah ne poje »Te deuma«. Toda kaplan Pintarič ni imel časa za to, kajti mudilo se mu je v Eichbergerjevo gostilno, kjer je vodil priprave za nemško-nacionalni bal, ki se je imel vršiti zvečer, in katerega je priredil s pomočjo tukajšnjih nemških letovišnih kolonistov brat poštarice, celjski nemško-nacionalni gimnazijec in častilec modriša, mlečnozobi Straschek. Ta ples sta počastila tudi slovenska duhovna, župnik Kreft in kapelan Pintarič, in to v soboto zvečer, ko se sicer pripravljata na pridigo za nedeljo. Nič ju ni odvrnilo od zabave v nemški družbi med hajlovci, niti versko niti narodno prepričanje. Ubi bene, ibi patria. Kjer se jim dobro godi, tam imajo duhovniki svoj dom. Vihravemu kaplanu se ne čudimo, da je šel na ples gledat stare device, saj je že veliko starje mame častil in jih zagotavljal, da je krščanska ljubezen čez vse, ali resnemu, izkušnemu, in že staremu župniku pa se le čudimo, da je šel med svet, o katerem lahko ve, da ne spoštuje duhovskega stanu in ne slovenskega naroda. Ta dva slučaja nam kažeta, kako spoštujejo nekateri duhovniki našega vladarja in kako ljubijo svoj narod in svoj materni jezik. Brezdomovinci so in ostanejo.

Iz Kozjega, 18. avgusta. (Cesarjev rojstni dan.) Tudi pri nas se ta dan vsako leto primerno slavi. Bakljado na predvečer oskrbi naša marljiva požarna bramba pod poveljništvom gosp. župana Elsbacherja. Povabilu poslednjega pa se tudi tržani radi odzovejo in razsvetlijo okna na vseh hišah in razobesijo črno-rumene zastave, tako, da je ves trg v slavnostni obleki. In tako je bilo tudi letos. Skoraj pa je bil konec bakljade tragičen. Ko je namreč godba pred žandarso kasarno svirala himno, zagnali so posamezni brambovci krik: »Ogenj, ogenj!« Na griču pred brambovsko fronto valil se je gosti dim kvišku in nebo se je jelo žariti. Godba utihne, lampijoni ugasnejo in v noč se razlega trobentačev žalostni signal, brambovci pa hite proti orodjarni. K sreči to ni trajalo dolgo, kajti kmalu se je spoznalo, da je nekdo zažgal le — kres, ki pa je bil tako med drevjem skrit i v bližini neke hiše, da se je mislilo, da gori ta hiša. Se je li to zgodilo iz zlobnosti

ali nepremišljenosti, se bode še pokazalo. Na vsak način je bil kres na takem kraju jako neumesten, ker je spravil vse prebivalce v nepotreben strah. — Bakljada se je nadaljevala in dokončala. Bolj oddaljeni prebivalci so se še le potem pomirili, ko so zopet zaslišali godbo, kar jim je bilo v znak, da ni nevarnosti. — Danes in sinoči grmeli so tudi topiči, požarna bramba pa se je danes udeležila slavnostne sv. maše za našega presvitlega vladarja, kojega nam Bog ohrani še mnogo let. — Še nekaj moram opomniti. Tudi na tukajšnji šoli vihata dve zastavi: ena naj bi bila črno-rumena, druga pa belozelena. Naj bi bila, rečem. Kajti obe sta že v takem stanu, da kaže prva prusko! — črno-belo — barvo, pri drugi pa se tudi zelena barva več ne pozna, temveč se je spremenila v umazano-sivo. Krajni šolski svet bi pač nabavil lahko nove zastave; takih, kakor so te, je boljše, če se jih ne razobesi. To so cunje, ne pa zastave! — Sicer pa vsa čast Kozjanom, posebno pa naši požarni brambi, ki ni pripravljena samo za parado, ampak tembolj še v sili!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. avgusta.

Zaupni shod v Mariboru.

Piše se nam iz Maribora 19. t. m.: Shod zaupnikov se bo vršil dne 22., a že danes v ponedeljek je tu vse polno štajerskih župnikov. Da se bodo namreč župniki tega shoda polnoštevilno udeležili, odredile so se menda kot priprava za ta shod dnevne duhovne vaje. V naprednih krogih se uvažuje misel, naj se tudi napredni štajerski Slovenci udeležijo shoda, četudi brez povabil; ako pa bi se jim udeležba ne dovolila, naj prirede poseben shod brez župnikov in kaplanov.

Napredni kmetje spodnještajerski, pojdite na shod v Maribor. Vsak slovenski kmet, kateri je dobil povabilo na zaupni shod v Maribor, naj ima za svojo dolžnost, da tudi gre na ta shod, in naj se pridruži pristašem »Slovenskega kmetkega društva iz Šmarja in Gornjegograda«, sploh kmet naj gre s kmetom, kajti gospodov na shodu itak ne bode manjkalo. Na shodu naj vsak postavi moža in naj pove zbrani politikujoči duhovščini in zbranim narodnim veljakom, da se mora slovenska politika na Spodnjem Štajerskem postaviti na realna tla. Naši poslanci morajo delati in ne smejo samo ljudstvo z lepimi besedami pitati in izvabljeni volilcem zaupnice.

Kmetški tabor bodejo priredili napredni slovenski kmetje spodnještajerski letošnjo jesen, najbrže v Žalcu, da določijo svoj kmetški politični program, in uredijo svojo organizacijo. Na tem kmetškem taboru se bodejo določili kandidati za deželnozborske volitve, ker napredni slovenski kmetje na Spodnjem Štajerskem imajo malo upanja, da se bode na zaupnem shodu v Mariboru oziralo na zahteve kmetkega stanu v tem vprašanju.

Daleč so prišli! »Vinogradniško društvo« je še iz l. 1899. dolžno 24 K in obresti od te svote od novembra istega leta za vožnje s kolodvora in za mitnice. To je malenkostna svotica, a društvo je le ni plačalo. Dotičnik, ki jo ima dobiti, je bil neštevilnokrat v društveni hiši na Glincah in moral v društveni gostilni več zapraviti nego ima tirjati, a do svojega denarja le ni prišel. Končno je svojo tirjatev cedil nekemu znancu, češ, naj ta denar iztirja. Imetelj cesije je šel najprej h g. Vencajzu kot predsedniku »Vinogradniškega društva«. Gosp. Vencajz mu je s primerno prijaznostjo povedal: »jaz nisem več pri društvu, le pojdite na Glince v društveno pisarno«. Mož je vzel cesijo in romal z njo na Glince. Tam so mu povedali, da mu bodo denar po pošti poslali, sicer pa da naj se oglasi pri g. Kastelicu v »Ljudski posojilnici«. Torej zopet ni! Mož je vzel cesijo in šel z njo v »Ljudsko posojilnico« h gospodu Kastelicu. Ta je milostno pregledal cesijo in potem oblastno vprašal: Kdo ste pa vi? — Mož je odgovoril: Vaš upnik sem in zahtevam svoj denar. — A mislite, da je denar dobil? Kaj še! Mica Kovačeva se ne izneveri svojim načelom. Tudi gospod Kastelic ni plačal nego moža odpravil,

češ »pa tožite«. — Toda g. Kastelic se je zmotil, če je mislil, da bo mož svojo terjatev zapisal na račun izgube ter se dal tako po ceni odpraviti. Stvar je sedaj v odvetniških rokah in pride seve pred sodišče. To je sicer majhna, a značilna ilustracija razmer, ki vladajo v »Vinogradniškem društvu«, pri katerem g. Vencajz »več zraven ni«.

Ali je tudi tegu kriva liberalna sodrga in časopisje? »Gorenjcu« se poroča iz Cerkljan, kjer oblastno kraljujejo zgolj podrepaniki znane »katoličana« prof. Jenkota, da so tam imeli predidčo nedeljo po božji službi pred cerkvijo kolone. Sin necega znanega brniškega klerikalca je zaklal necega 16letnega fanta iz Grada in mu prizadel težko rano. Pravijo, da so se tisto nedeljo klerikalci, tudi v cerkvi topli. Na Jesenicah so domači fantje, vsekakor navdušeni klerikalci zavrtno napadli abiturijente, ko so ti imeli tam veselico. Duhovniška vzgoja rodi res čudovite sadove!

Mestna kurija, ki voli v deželni zbor dne 19. septembra, šteje 2520 volilcev.

Slovensko gledališče. Samo še jeden mesec je do otvoritvene predstave bodoče gledališke sezone. Odbor dramatičnega društva je deloval vse počitnice, angažiral mnogo novih članov za opero in dramo ter pripravil jako lep repertoar z velikim številom novitet. Novi člani drame so se poučevali v slovenščini, tako da jim bo možno sodelovati takoj spočetka. V kratkem izda društvo svoj program za prihodnjo sezono in poziv na abonente. Izkušnje za opero in dramo se začno danes ter se bodo vršile poslej redno vsak dan dopoldne in zvečer.

Ruski kružok. Kdor se želi udeležiti kursa, naj se blagovoli javiti v petek popoldne ob 3. uri s knjigami Volpera, katere se dobijo pri Schwentnerju. Ura bode vsaki dan ob treh, razun nedelje in praznika.

Pevsko društvo »Slavec« uljudno vabi pevce za danes zvečer ob pol 9. uri k pevski vaji za zборе žalostinke pred hišo in na pokopališču svojega umrlega dolgoletnega podpornega člana gosp. Antona Kleina. Pogreba se udeleži društvo korporativno z zastavo.

Prostovoljno gasilno društvo v Staremtrgu pri Ložu priredi v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. povodom otvoritve »Gasilnega doma« veselico z naslednjim vspevom: 1. Ob 3. uri popoldne zbirališče društev na Žurgovem dvorišču. 2. Ob 4. uri odhod h »Gasilnemu domu« z godbo na čelu. 3. Nagovor in izročitev »Gasilnega doma« domačemu društvu. 4. Odhod na veselilin prostor. 5. Loterija. 6. Prosta zabava in ples. Svira c. in kr. vojaška godba. Veselica se vrši ob vsakem vremenu v prestorih »Narodne čitalnice«. Vstopnina za osebo 40 vin, za družino 60 vin.

Tudi — kultura. Iz Pulja pišejo »Edinosti«: 2000letna kultura je zopet obogatela po izbornem delu: po neki trivijalni pesmi proti sv. Cirilu in Metodiju — »do santi in paradiso, che sta sentai in caregon«. Pesem je posvečena tržaški »Lega nazionale«. Sprejaj je slika človeka z naočniki, ki naj menda predstavlja sv. Cirila; škofova palica skončuje z zavitim — mačjim repom. Okolo pretveznega svetnika so buče, krompirji in — česenj. V roki drži pištolo, naperjeno proti neki deklici, menda »Juliji«, govore jej: »sorbi sto vanzelo o tiro o bruso pelo«. Pesem je zložena za jeden glas s spremljevanjem glasovirja ter zvršuje s temi le stih: »ogni sciavo con rispetto — come insegna nazional — pica in casa o porta in petto — i due santi da bocal — san Cirillo e san Metodio — de san Giusto sempre in odio!« Po slovenski in na kratko v prozi povedano, pomenja to: Vsaki ščiao ima, kakor narodno znamenje, ali obešeno v hiši ali v prsih dva svetnika iz tu je težko izgovoriti besedo no, da, iz — neke posode . . . ! Evo vam torej, dragi čitatelji, najnoviji proizvod italijanske kulture! Tu vidite zopet, kaka lepa in — dehteča dela poraja borba, ki jo Italijani vodijo proti Slovanom Primorja! Kakoršnja je ta pesem, takova je tudi njihova borba! Če človek čita pesem, si mora tiščati nos pred duhovi iz — gotove posode; če pa se mu je boriti

3 njimi, mora vsaki hip prijemati za — umazano. Čast in slava 2000letni kulturi!

— **Izlet na Menino** priredita Kamniška in Savinska podružnica Slov. planin. društva v nedeljo dne 25. avgusta. Odhod iz Gorenjega grada, oziroma iz Gorenjega Tuhinja ob 8. uri jutraj.

— **Izlet na Ojstrico** priredi Savinska podružnica Slov. planin. društva dne 26. in 27. avgusta. Odhod iz Luč dne 26. avgusta ob 2. uri popoldne.

— **Ustrelil** se je v noči od 19. na 20. t. m. Simon Krištofič, sin tovarniškega delavca v smodnišnici v Kamniku. Ustreljenega so našli delavci, ko so šli kositi na Zduši, na klopi na promenadnem prostoru gospe pl. Zhuber. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da želi biti pokopan v Mekinah, in da pogrebne stroške plača oče. Vzrok samomora je neznan.

— **Pritožbe delavcev pri gradnji Vipavske železnice** so na dnevnem redu in vse kaže, da se godi delavcem nečuvena krivica. Za izgled naj navedemo iz »Soče«, kako plačujejo delavce. Izplačevalec je spravil denar na kupčke, katere je potem pokazal, za katerega da je vsak kupček pripravljen. »Ta je za Vas, ta za Vas... pa ni treba nič šteti. Kdor se ima kaj pritožiti, naj se oglasi v ponedeljek«. In glej! marsikateremu je manjkalo toliko in toliko. Ali kdor se je oglašal v ponedeljek, ali mislite, da je dobil primanjkljaj? A kaj še! Nekateri so šli v Ajdovščino, drugi celo v Gorico, ali povsodi so slabo opravili. Ali ni res nikoga tu, ki bi varoval ubogega delavca pred takim postopanjem z njim? Nekdo je bil šel v Ajdovščino k sodniku, kateri pa ga je napotil na okr. glavarstvo. Tudi mi smo tega mnjenja, da okr. glavarstvo je poklicano varovati delavce v takih slučajih, in mislimo, da stori svojo sveto dolžnost, ako se potrudijo, med podjetniki in delavci napraviti red in mir! Zadnji čas bi bil za to!

— **Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda s sedežem v Gorici** opozarja vse vinotorce, posebno pa izven goriške dežele v prvi vrsti sosedne brate Kranjce na obilo obetajočo trgatv. Grozdje tako lepo dozoreva, da je obžudovanja vredno; že sedaj mehni grozdje na najpoznejši vrsti trt, kar je nenavadno zgodaj, tako da se se lahko že sedaj sklepa, da bo vino gotovo boljše od lanskega. Obenem opozarja društvo vse krčmarje in zasebne potrebovalce vina, da ima še v zalogi različna bela in črna vina, prav dobra in po prav zmerni ceni, tako da ni konkurence, ne glede cene, ne glede dobrote zlasti, ker se jamči za prava naravna briska vina.

— **Pet ur v morju.** »Naši Slogi« pišejo iz Malega Lošinja, da sta neki tamonjski kmet in njegov 12letni sin odplula z ladjo na morje. V kanalu pri otoku Čresu ju je zalotil vihar, ki jima je poprej, nego sta mogla spraviti jadro, preobrnil ladjo in ju vrget v morje. Pograbila sta za ladjo, ki pa je bila, na nesrečo, skoro vsa pod morjem. V strahu, da se ladja potopi, sta morala nesrečnika zdaj eden zdaj drugi zapuščati isto ter plavati ali držati se na morju, mej tem ko je drugi počival, drže se za ladjo. V tem obupnem položaju sta se nahajala polnih pet ur, dokler ju ni zapazila neka ribaška ladja, ki ju je, vsa obnemogla, privedla na kraj.

— **Nov list.** V Chicagu Ill. je začel izhajati nov slovenski list »Zora«, ki hoče biti »glasilo združenih slovenskih delavcev v Ameriki«. To je zdaj tretji slovenski list v Ameriki.

— **„Ljubljanska meščanska godba“** priredi v četrtek ob 8. uri zvečer koncert na vrtu Hafnerjeve pivovarne. Vstopnina 40 vin.

— **V blaznico** poslala je včeraj policija Antonijo Slak. Ista je v hipu, ko je šla mimo Kendovega razložbenega okna znorela in razbila steklo, vredno 360 K. Slakova bila je že enkrat v norišnici.

— **Povozil** je biciklist A. Z. na Dunajski cesti M. Matevžetovo, katere pa ni poškodoval.

— **Deset muh** snedel je včeraj v neki restavraciji znan ljubljanski postrežek. Gostje so tožili, da so muhe jako sitne, kar se oglasi postrežek, da sne za en vrček pive deset muh, če mu jih nalože. Deset muh je hilo hitro ujetih; vrček

pive prinešen, postrežek pa je snedel muhe in potem spil pivo. Gostje so ga molče gledali in obžudovali dobri tek, katerega je imel.

* **Spomenik Havličkov.** Dne 25. avgusta odkrili bodo iskreni častilci Havličkovi v njegovi rodni vasi Borovi spomenik. Havliček je bil v l. 48. največji zagovornik pravic češkega naroda, zanje je trpel celo v ječi, zanje je žrtvoval zdravje, rodbino svojo, tako da je za Čehe nekak narodni mučenik. Ko so ga vprašali pred njegovo smrtjo (+ 1856), ali si želi duhovnika, rekel je: »Nisem si v svesti nobenega greha, k večjemu le, če je to greh, da sem svoj narod bolj ljubil, nego svojega Boga.

* **Iz maščevanja posekal je vole.** V žitnovsi na Češkem bil je že dlje časa v službi g. Spešnega kočijaž Hr. Veselý. V zadnjem času zanemaril je večkrat svoje dolžnosti, in ako je bil posvarjen, bil je že hud ter se je vedel zelo osorno. Pred malo dni je bil zopet pokregan. Razljuten je šel v hlev in tam je iz jeze razmesaril s koso oba vola, potem pa je zbežal. Gospodar S. ima s tem veliko škodo. Vola sicer ozdravita, toda šele po daljšem času. Surovega hlapca iščejo orožniki.

* **Vojaka se je delal.** Neki 19-letni fant iz Olomuca oblekel se je v uniformo znanca korporala od 18. polka, ko ga ni bilo doma ter je jako bahato korakal po mestu. Obiskal je ob tej priložnosti tudi bližnje vasi Kocourov, Přaslavice in dr., in povsod je sprejemal od vojakov in civilistov čast, kakršna se sploh spodobi za g. »kaprola«. Slednjič se je ustavil celo pri fotografu D. v Olomucu, da se pustil »ovekovečiti«. Toda komaj je odšel iz fotografove delavnice, srečal je dva orožnika, katerima je bil zelo sumljiv njegov mladi obraz. Ta dva sta ga ustavila — in gosp. »kaprol« je priznal, kakšno šalo si je izmislil. V terek minulega tedna je zato dobil 3 dni ječe.

* **Neobhodno potrebno za zakonski stan.** Pod tem naslovom inserira v San-Francisku neki knjigotržec ter priporoča »knjigo, neobhodno potrebno vsem, ki želijo stopiti v zakonski stan.« Kdor hoče imeti knjižico, pošlje naj poprej 20 centim. po pošti, potem dobiknjigo poste restante, skrbno zavito, da nihče iz nepoklicanih ne bo slutil, kaj se skriva v zavitku. Našlo se je vendar precej radovednežev, ki so hoteli stopiti v zakon ter so si naročili knjižico. In kmalo so res prejeli skrivnostni zavitek, v njem tudi za zakon neobhodno potrebno knjigo — krščanski nauk za 10 centimov.

* **Angeljčke je delala** v Kijevu neka babica Prussenkova. Policija je našla pri njej trupla majhnih otrok, ki so morali umreti od lakote.

* **Letovišča za mačke.** Taka so zdaj pri Spreenhagenu na Nemškem. Letovišče vodita dve dami, vse je udobno upravljeno za te živalice. Sprejemajo se mačke na hrano, pa tudi bolne v zdravniško oskrbo. Na malem holmcu pri zavodu je mačji mirodvor; krasne cvetlice kitijo telesne ostanke ljubimek starikešnih »devic«. Zdaj je v zavodu blizu 100 rejenk, večinoma iz Berolina.

Književnost.

— **Občinska uprava deželnega stolnega mesta Ljubljane l. 1901.** V Ljubljani. Založil mestni magistrat. — Natisnil A. Klein & Comp. — Tako je naslov 62 strani obsežni brošuri, ki ima tole vsebino: Mestna kronika za leto 1900. — Seznam živčih častnih meščanov ljubljanskih, katerih je 12. — Seznam umrlih častnih meščanov ljubljanskih, katerih je 39. — Imenik županov, ki so bili izvoljeni in so poslovali od leta 1504. nadalje. V tej dobi jih je bilo 92. — Imenik občinskih svetnikov, ki so bili izvoljeni in so poslovali od leta 1861. nadalje. V tem času jih je bilo 180. — Občinski svet. — Stalni odseki občinskega sveta. — C. kr. mestni šolski svet. — Stalna šolska zdravstvena komisija. — Mestni stalni zdravstveni svet. — Klavnično ravnateljstvo. — Direktorij užitninskega zakupa. — Direktorij mestnega vodovoda. — Direktorij mestne elektrarne. — Odsek za izvršitev predpripav glede uredbe stranišč in kanalizacije. — Mestni župniki. — Okrajni načelniki. — Oskrbniki ubogih. — Odsek za gospo-

darsko nadzorstvo o meščanski imovini. — Odsek za regulacijo mesta. — Pokopališki odsek. — Kuratorij cesarja Frana Jožefa I. mestne višje dekliške šole. — Mestna hranilnica. — Šolska odbora za c. kr. obrtne strokovne šole. — Disciplinarna komisija. — Naborna komisija. — Komisija za odmero vojaških taks. — Nadzorovalni odsek za gradnjo mestne jubilejne ubožnice in mestne dekliške osemrazrednice. — Magistratni status. — Prostovoljno gasilno društvo. — Mestno šolstvo.

— **Anton Martin Slomšek kot pedagog.** Spisal Josip Brinar. Natisnil in založil Dragotin Hribar v Celju 1901. Str. 94. Cena? Gospod pisatelj je temeljito in objektivno proučil dičnega vladiko kakor pedagoga in to je tembolj vredno pohvale, čim bolj se je izognil v spisu vseh bombastičnih, brez vsega smisla nakopičenih, visokodonečih izrazov, kakršni ustvarjajo v čitalcu namesto pristnega občutka navdušenja le hipne pene. Vsebinska je le - ta: A) Slomšek in njegova doba. B) Slomškovi nazori o vzgoji. I. O vzgojni svrhi. Slomškov vzgojni princip je nekoliko pietističnega značaja. II. O vzgojnem postopanju. Vzgoja naj se začne v zibelci. III. O sredstvih vzgoje. Izgled starišev in učiteljev. Telesna kazen, kar pa je zdaj zastarelo. Slomškovo načelo: »Šiba novo mašo poje«, ne hasne več, vidimo namreč, da bi bilo med Slovenci šibe tudi po prvi maši še dolgo treba. IV. O vzgojnih oblikah. Domača vzgoja in vzgoja v šoli. — C) Slomškovi nazori o pouku. I. O svrhi pouka in o učnem postopanju. II. O učnih predmetih. — Č) O šoli in učiteljih. O učiteljih je Slomšek sicer idealno mislil, vendar v to naziranje o učiteljskem stanu je vpletel Sl. tudi zahtevo, da naj opravljajo učitelji nižja cerkvena opravila (!) D) Slomšek kot pedagoški pisatelj. I. Slomškovi spisi za mladino. Povesti, pesniški izelki, basni. II. Učne knjige. III. Slomškove pedagoške razprave. Blaže in Nežica. To je obratkom vsebinska, ki je nabrana marljivo iz raznih Slomškovih spisov, kajti sistematičnega pedagoškega spisa Slomšek ni spisal. Jezik je gladek, pravilen, pozna se g. pisatelju, da je prečital veliko leposlovnih slovenskih knjig ter da je prav temeljito proučil Pletersnikov slovar. Omeniti bi bilo le mimogrede, da se beseda »mizera« v nobenem slovenskem jeziku ne sliši lepo, iz češčine so jo že izbacili, katerim je mar za jezikovno čistost. Na str. 19. se čita: »V prvi polovici XIX. stoletja je bila istiniti A in O politiško šolska ustava«. To nima v slovenščini pravega pomena, to je grezizem; zakaj O je v grščini omikron, ta pa je v sredi grškega alfabeta, prava črka omega pa je čisto drugačna. Če se že hoče rabiti ta grezizem, potem se ali napiše z grškimi črkami, ali pa prepíše z latinskimi, torej: alfa in omega, najbolje pa je, ako se kaj slovenski pove: »V prvi polovici XIX. stoletja je bila začetek in konec (ali: je »vse« veljala) politiško-šolska ustava«. V obče je spis vsega priporočila vreden, o njegovi dobroti svedoči že dejstvo, da je prisodilo »Slov. učit. društvo za ptujski okraj« temu spisu častno nagrado.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb 20. avgusta. Danes je bil tu ob veliki udeležbi učiteljev in visokih dostojanstvenikov svečano otvorjen hrvatsk šolski muzej. Zavezo jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev so zastopali ljubljanski učitelji Jelenc, Dimnik in Gangl.

Dunaj 20. avgusta. Minister Rezek je prišel včeraj v Ischl. Bil je sprejet v avdienci pri cesarju.

Beligrad 20. avgusta. Pri volitvah v senat je bilo voljenih 18 vladnih radikalcev. V dveh okrajih bo ožja volitev.

Rim 20. avgusta. Listi protestirajo proti temu, da se hočejo iz Francije izgnani redovniki naseliti v Italiji, kjer zlasti okrog Genove pridno nakupavajo posestva.

Petrograd 20. avgusta. Mnogo zanimanja obuja dejstvo, da se angleški poslanik Scott ni udeležil niti poroke velike kneginje Olge Aleksandrovne niti zadušnice za mater nem-

škega cesarja. Zgodilo se je to vsled tega, ker je bil povabljen tudi transvalski zastopnik. Jedni pravijo, da je Scott protestiral proti vabljenju transvalskega zastopnika, a brez uspeha, drugi pa, da se je zadovoljil s tem, da je od poroke in maše izostal.

Hag 20. avgusta. Transvaalski zastopnik dr. Leyds je imel jako dolgo konferenco s holandskim ministrom zunanjih del Trdi se, da provzroči Holandska protest zoper Kitchenerjevo proklamacijo silno senzacijo provzroča iz Petrograda došlo poročilo, da je ruski car sprejel v posebni avdienci Krügerjevega tajnika Vanderhovea, ki je imel tudi dolg pogovor z ruskim ministrom zunanjih del, grofom Lamsdorffom.

London 20. avgusta. »Central News« javljajo iz Standertona, da so Buri, baje s pomočjo zamorcev iz rodu Zwasi, po ljutem boju zavzeli mesto Bremersdorp. Buri so poštni urad izpraznili in potem celo mesto popolnoma uničili. Angleži so imeli 4 mrtve in 4 ranjence, 17 Angležev so Buri ujeli, drugi so utekli. Buri so vzeli Angležem tudi en maksim-top, 15.000 patron in mnogo živil.

London 20. avgusta. Lord Kitchener naznanja, da sta kapitana Wood in Morley s 150 možmi blizu Middelburga naskočila burski oddelek. Buri so izgubili baje 23 mož. Ker so pa bili Buri močnejši, niso Angleži mogli »izkoristiti« svojega uspeha, ampak so se Burom umaknili. Pri tem »umikanju« je bil kapitan Morley težko ranjen, 1 mož je bil ubit, 6 ranjenih, 15 se jih pa »pogreša«.

Narodno gospodarstvo.

Obrt in trgovina z žebli in železnimi izdelki v Kropi in Kamni Gorici.

Spisal nadučitelj Jos. Korošec. (Dalje.)

Trgovina ali kupčija je šla po poti čez Bačo »Vötsch« v Bohinju, po »Baški grapi« do Sv. Lucije, od tod pa v Gorico in do Sv. Ivana ob morju, po drugi poti pa v Videm (Udine) in dalje na Laško. Po rudarskem zakonu iz 3. januarja leta 1550, kjer stoji v § 15. »also dass gedachte Gewerken und andere ihr Eisen, Nägel, Wein und andere Waar und Güter hin und wieder, auf und von Görz, Weiden (Udine) und derselben gewondlichen Orten hin und wieder bringen mögen. Plačati pa morajo fužinarji-trgovci mitnico (šrango) na ljubljanski cesti, ker so jo dosedaj rabili. Kdor hoče o tej poti kaj več znati, čita naj dra. Mencingerja »Moja hoja na Triglav« ali pa naj praša gosp. prof. S. Rutarja.

Ali so predniki naših Kroparjev in Kamničanov se zavedli in okoristili z lego naše domovine? Kakor smo čuli v zgodovinskem odstavku, so se predniki precej dobro okoriščali, ker trgovali so po vsej Italiji in dalje po morju. V tekočem stoletju pa je bila prekmorska žebljarska kupčija v ptujih rokah, vsaj večina. Italijan in Nemec sta se polastila žebljarske trgovine. Domačini so pošiljali blago večinoma le do Trsta, Reke ali Gradca, do pravih konsumentov pa ne. Marsikdo je pričel kupčevati, pa še pisati ni znal in ker ni vedel in znal, kako in kje se ima stvar prijeti, mu je morebiti že prvi poskus izpodletel. Ogoljufan in opeharjen je bil, zgubo je imel in nazadnje je ves zbehan kupčijo zopet obesil na klin, ker je bil prazen žep v krivih hlačah. Falirole so pa tudi stare bogate firme. Čas vse razje. S kupčijo ozko zvezan je denar. Brez denarja ni kupčije. Marsikdo je pričel v novejšem času kupčevati s prav malo vsoto, imel je srečo in danes je premožen. Drznost pri žebljarski trgovini mu je pomagala, kreditiral je in dobil vse plačano. Z malega je naraslo veliko, po znanem slovenskem pregovoru: Zrno itd. Vsa skrivnost žebljarske trgovine leži v tem, da ve prodajalec svojo robo drago prodati, da jo ima v gotovem času dosti v zalogi da more o pravem času oferirati trgovcem in konsumentom zahtevano blago. Za žebljarijo je dobro, da kupei zelo poprašujejo po žeblih, kar se je pred 20 in 30 leti godilo in sedaj šele zopet v najnovejšem času. Slaba pa je, če se mora blago ponujati trgovcem, kakor Čič ponuja jesih. (Dalje prih.)

Jako praktično na potovanju. (2638-9)
Ne pogrešljivo po kratki uporabi.
Preskušeno po zdravstvenih obsestvih.
Sprječevalo Dunaj, 3. julija 1897.

Kalodont

neobhodno potrebna
zobna krema.

Dobro sredstvo za snavanje zob ne sme imeti debeloznatih tvarin, ki škripajo med zobmi in razpraskajo email, kakor je to običajno pri mnogih zobnih praških. Za racijonelno varovanje zob se je že več let uvedeni Kalodont najbolj izkazal, ker vzdržuje zobe, ne da bi jih kaj poškodoval čiste, bele in zdrave.

Tinktura zoper kurja očesa
— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (27-33)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:
Dne 13. avgusta: Marija Gašperšič, delavčeva hči, 5½ mes., Čegnarjeve ulice št. 12, črevesni katar. — Aleksander Ravnihar, koncipijentov sin, 7 mes., Kongresni trg št. 5, božjast. — Ana Stopar, kuharica 52 let, sv. Petra cesta št. 12, prsni rak. — Ivan Galjot, delavec, 61 let, Dunajska cesta št. 45, naduha.
Dne 17. avgusta: France Kavčič, voznikov sin, 6 mes., Radeckega cesta št. 22, vnetje črev. — Katarina Zadržal, kuharica, 55 let, Zvezdarske ulice št. 4, otrpnenje pljuč. — Vinko Premk, vpok. cestni nadzornik, 67 let, Grubarjeva cesta št. 11, srčna hiba. — Jožefa Poizdar, delavčeva hči, 15 mes., Žabjak št. 9 akutni črevesni katar.
V deželni bolnici:
Dne 9. avgusta: Marija Snoj, dnarica, 39 let, blaznost. — Anton Sever, ubožec, 63 let, rak.
Dne 10. avgusta: Marijana Hvastja, uboga, 69 let, ostarelost. — Peter Ahčan ubožec, 80 let, naduha. — Fran Polak, veletržec, 25 let, srčna hiba in vodenica. — Ivan Fink, prisiljenec, 19 let, srčna hiba.
Dne 11. avgusta: Jožefa Celedin, posestnikova žena, 40 let, srčna hiba. — Ivan Šetina, sprevodnik, 44 let, pljučnica. — Valentin Žibret, dnar, 64 let, otrpnenje srca.
Dne 13. avgusta: Fran Bezek, kajzarjev sin, 4 leta, davica. Fran Žušt, delavec, 76 let, pljučni emfizem.

Meteorologično poročilo.
Vlana nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Augst	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Moistina v 24 urah
19.	9. zvečer	738.2	19.8	brezvetr.	jasno	0.0 mm
20.	7. jutraj	738.2	14.8	sl. svzhod	megla	0.0 mm
	2. popol.	736.5	27.4	sl. jvzhod	jasno	0.0 mm

Srednja včerašnja temperatura 20.8°, normale: 18.5°.

Meteorologično poročilo.
Vlana nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Augst	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Moistina v 24 urah
19.	9. zvečer	738.2	19.8	brezvetr.	jasno	0.0 mm
20.	7. jutraj	738.2	14.8	sl. svzhod	megla	0.0 mm
	2. popol.	736.5	27.4	sl. jvzhod	jasno	0.0 mm

Srednja včerašnja temperatura 20.8°, normale: 18.5°.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske javlja prežalostno vest, da je umrl nje upravni odbornik in pisarnični ravnatelj, gospod

Anton Klein

posestnik, lastnik tiskarne, trgovske zbornice podpredsednik i. t. d., odlikovan z zlatim zaslužnim križcem

ki si je pridobil obilo zaslug za napredek in razvoj našega zavoda.
Pogreb bo v sredo, dne 21. avgusta, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Špitalske ulice št. 5.
V Ljubljani, dne 19. avgusta 1901. (1783)

Družina Kleinova naznanja v svojem in svojih sorodnikov imenu prežalostno vest, da je njih predragi, nepozabljeni oče, oziroma brat, tast in stari oče, gospod

Anton Klein

hišni posestnik, lastnik tiskarne, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, deželni poslanec, podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske, itd., itd.

danes ob 1/2. uri popoldne po kratki mučni bolezni, previden s sv. kramenti za umirajočega, v 72. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.
Truplo predragega rajnega se bo v sredo dne 21. t. m. ob 5. uri popoldne slovesno blagoslovilo in iz hiše žalosti v Špitalskih ulicah št. 5 na pokopališče k sv. Krištofu prepeljalo ter položilo v rodbinsko rakev.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.
Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.
V Ljubljani, dne 19. avgusta 1901. (1782)

Dunajska borza

dne 20. avgusta 1900.

Skupni državni dolg v notah	99.10
Skupni državni dolg v srebru	98.90
Avstrijska zlata renta	118.70
Avstrijska krona renta 4%	95.80
Ogrska zlata renta 4%	118.50
Ogrska krona renta 4%	93.20
Avstro-ogrski bančni delnice	187.5—
Kreditne delnice	639—
London vista	239.42 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.15
30 mark	23.45
80 frankov	19.04
Italijanski bankovci	91.05
C. kr. cekini	11.32

Trgovinska in obrtniška zbornica za Kranjsko naznanja prežalostno vest, da je njen zaslužni večletni podpredsednik, preblagorodni gospod

Anton Klein

hišni posestnik, lastnik tiskarne, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, deželni poslanec, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske itd., itd.

danes popoldne po kratki mučni bolezni, v 72. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo, dne 21. t. m., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Špitalskih ulicah št. 5 na pokopališče k sv. Krištofu. (1781)

V Ljubljani, dne 19. avgusta 1901.

Trafikantinja

išče službe.

Želi tudi vstopiti kot prodajalka tu ali na deželi. (1772-2)

Prva žrebilarska in železo-obrtna druga v Kropi pri Kamnigori vsprejme spretnega

korespondenta ozir. knjigovodjo.

Pisane ponudbe z dostavkom letne plače vposlati so naravnost zadrugi. 1780-1

Tanglefoot

amer. priprava za popolno uničenje muh se dobiva v prodajalni trdke (12-150)

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

Trgovski učenec

s primerno šolsko omiko, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v trgovino (1778-1)

Ernesta Jeunikerja, Dunajska cesta.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane jn. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Priloh v Ljubljano jn. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak v Dunaj, iz Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevica, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. **Proga iz Novoga mesta in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj, iz Novoga mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novoga mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10 uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Priloh v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Kdor potrebuje

šaluzij, lesenih in pletenih

rolet, železnih in lesenih

štacunskih kapk, (4)

naj se obrne naravnost na

prvo hrvatsko tovarno šaluzij, rolet,

leseni in železni kapk in kartonaže

G. Skrbic

v Zagrebu

Ilica šte. 40.

Ceniki brezplačno in franko.

Varovati se je popotnikov, ki

denar zahtevajo naprej!

Kalsdorfska slatina

najčistejša štajerska, alkalično muratična kislava voda.

!! Specijaliteta !! (177-3)

Izredno čista, ne črni niti starega niti novega vina in ne dela gošče.

Najfinejša namizna voda. — Žlahtna pijača.

Se dobiva v vseh boljših špecerijah, drogerijah in delikatesah.

Dr. Edvard Slavik

je odprl svojo

odvetniško pisarno

v Trstu

ulica Molino piccolo št. 3, II. nadstr.

Št. telefona 870.

(1755-2)

Proda se novo, dobro ohranjeno
spalnično pohištvo

trdo furnirano, politirano. Rabilo se je komaj 4 mesece.

Poižve se v hotelu „pri avstrijskem cesarju“, sobna št. 2. (1756-2)

Trgovski pomočnik

izurjen v železnini in špeceriji, išče službe. Vstopi lahko takoj.

Pisma naj se pošiljajo poste restante št. 512 Novo mesto. (1775-2)

Išče se

soba z balkonom

na vrt ali na ulico za mesca september in oktober.

Ponudbe na: Dr. Bretl, Ljubljana, Špitalske ulice št. 7. (1768-2)

Krojaškega pomočnika

dobrega in izvežbanega v navadnem delu, sprejme takoj (1779-1)

Ivan Lebez v Borovnici.

Vsak dan sveže

Drake

priporoča po najnižji ceni

Janko Traun (1724-4)

Glince pri Ljubljani.

!Veliko denarja!

do 1000 kron na mesec

lahko pošteno zaslužijo osebe vsakega stanu — (tudi kot postranski zaslužek).

Več se izve pod „Recl 118“ po anonimi pisarni E. Kristoflik, Innsbruck. Poštno predalo 36. (847-35)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....